



ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Благодійної Організації
"Міжнародний Благодійний Фонд
"Українська Душа"

Богаченко Н.В.

2022 р.

ПОЛІТИКА ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ СЕКСУАЛЬНІЙ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА НАРУЗІ ЗСЕН

Благодійної Організації "Міжнародний Благодійний Фонд "Українська Душа"

1. МЕТА ПОЛІТИКИ

Благодійна організація «Міжнародний благодійний фонд "Українська душа"» прагне до створення і підтримки середовища, яке забезпечує захист прав людини і запобігає насильству, сексуальній експлуатації та порузі. Організація не толерує та категорично засуджує будь-які прояви сексуальної експлуатації та насильства (надалі – СЕН) зі сторони своїх працівників, партнерів, контрагентів та підрядників, як такі, що порушують права людини та підривають базові цінності Організації Об'єднаних Націй (ООН).

Метою цієї Політики є забезпечення **нульової толерантності** Благодійної організації «Міжнародного благодійного фонду "Українська душа"» до будь-яких форм сексуальної експлуатації та сексуальних зловживань (SEA) у всіх програмах, проєктах та видах діяльності організації.

Політика визначає:

- обов'язкові стандарти поведінки;
- механізми запобігання SEA;
- процедури повідомлення, реагування та розслідування;
- підхід, орієнтований на постраждалу особу;
- заходи відповідальності та коригувальні дії.

Політика розроблена відповідно до стандартів ООН, зокрема положень ST/SGB/2003/13 та вимог UN Implementing Partner PSEA Capacity Assessment, і є обов'язковою для виконання всіма особами, залученими до діяльності організації.

2. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІТИКИ

2.1. Особи, на яких поширюється Політика

Дія Політики поширюється на:

- штатних та позаштатних працівників;
- волонтерів та стажерів;
- консультантів, тренерів, фасилітаторів;
- підрядників, постачальників послуг;
- партнерські та субпартнерські організації;
- будь-яких осіб, які діють від імені Благодійної організації «Міжнародного благодійного фонду "Українська душа"».

2.2. Сфера діяльності

Політика застосовується:

- приміщеннях організації;
- під час виїзної роботи;
- у безпечних просторах;
- під час групових та індивідуальних заходів;
- під час онлайн-взаємодії;
- під час транспортування, розміщення та супроводу бенефіціарів.

Політика є чинною незалежно від джерела фінансування проєкту.

3. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

Сексуальна експлуатація — будь-яке фактичне або спробоване зловживання становищем влади, довіри чи залежності з метою сексуальної вигоди, включно з отриманням матеріальної, соціальної або психологічної користі.

Сексуальне зловживання — будь-яка сексуальна дія без добровільної, свідомої та інформованої згоди, зокрема щодо дітей або осіб у стані залежності.

Сексуальні домагання — небажані вербальні, невербальні або фізичні дії сексуального характеру, що принижують гідність особи або створюють ворожу атмосферу.

Сексуальне насильство - будь-які дії сексуального характеру без добровільної згоди, у тому числі щодо дітей або осіб у стані залежності.

Помста (репресії) - негативні дії щодо особи, яка подала скаргу або свідчення (наприклад, тиск, погрози, виключення з програми, приниження).

Психологічне насильство - дії, що спрямовані на приниження, залякування, контроль, ізоляцію або зниження самооцінки дитини чи дорослого.

Згода — добровільне та усвідомлене погодження. Дитина не може надати згоду на сексуальні дії за жодних обставин.

Постраждала особа (бенефіціар) — дитина або дорослий, який зазнав сексуальної експлуатації, зловживань або домагань.

Кривдник — будь-яка особа, яка вчинила або підозрюється у вчиненні сексуальної експлуатації чи зловживань.

PSEA (Protection from Sexual Exploitation and Abuse) — комплекс заходів, спрямованих на запобігання, виявлення та реагування на сексуальну експлуатацію і зловживання.

Харасмент (переслідування) - систематична, небажана, образлива поведінка, яка має на меті приниження, залякування або створення ворожої атмосфери у колективі чи в діяльності організації.

Фізичне насильство - нанесення тілесних ушкоджень, штовхання, удари або будь-які інші дії, що завдають людині болю чи страждання.

Інституційне насильство - недієвість або бездіяльність організації у випадках, коли не забезпечено належного реагування на випадки насильства чи порушення прав людини.

Кодекс поведінки - документ Благодійної організації «Міжнародного благодійного фонду “Українська душа”», що визначає стандарти етичної та безпечної взаємодії працівників, волонтерів, партнерів і учасників програм із дітьми та дорослими.

4. ВІДПОВІДАЛЬНЕ ЛІДЕРСТВО, ДІЛОВА РЕПУТАЦІЯ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Керівництво фонду відіграє ключову роль у формуванні культури безпеки, поваги, етичності та нульової толерантності до насильства.

Особистий приклад етичної поведінки з боку керівництва та команди є основою для зміцнення довіри, ділової репутації та професійної доброчесності організації. Благодійна організація «Міжнародний благодійний фонд “Українська душа”» зобов’язується забезпечити ефективне впровадження та функціонування цієї Політики.

До кола зобов’язань керівництва входить:

- дотримання вимог чинного законодавства України та міжнародних стандартів у сфері захисту дітей і прав людини;
- впровадження системи запобігання, виявлення та реагування на випадки насильства у діяльності організації;
- регулярний аналіз і вдосконалення внутрішніх процедур безпеки;
- підтримка культури нульової толерантності до насильства серед усіх членів та партнерів організації;
- призначення уповноваженої особи або підрозділу, відповідального за координацію реалізації Політики безпеки, який має належні повноваження, ресурси та незалежність у своїй діяльності;
- заохочення працівників, волонтерів та партнерів до активної участі у формуванні безпечного середовища;
- регулярне інформування спільноти та партнерів про зміст і оновлення Політики;
- забезпечення прозорих каналів повідомлення про можливі випадки насильства, дискримінації чи порушення прав дитини;
- захист осіб, які повідомляють про порушення, від переслідування чи дискримінації;

- операти вне реагування на будь-які факти порушення Політики;
- контроль за ознайомленням усіх членів, працівників і волонтерів з цією Політикою та її дотриманням.

Реалізація цих зобов'язань є проявом етичного, доброго та відповідального управління, що сприяє створенню організації як простору довіри, гідності та безпеки для всіх її учасників.

5. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ

Під час реалізації цієї Політики Благодійної організації «Міжнародний благодійний фонд "Українська душа"» керується такими засадничими принципами:

- нульова толерантність до будь-яких форм насильства, сексуальних домагань, дискримінації, експлуатації чи жорстокого поводження;
- обов'язкове та своєчасне реагування на всі повідомлення про можливі порушення, що стосуються як дітей, так і дорослих;
- повна конфіденційність інформації про постраждалих осіб та неприпустимість розголошення персональних даних;
- справедливість, неупередженість і повага до гідності кожної людини під час розгляду скарг чи звернень;
- невідворотність відповідальності для осіб, які порушили принципи Політики або вчинили насильницькі дії;
- прозорість процедур і підзвітність прийнятих рішень перед членами організації, партнерами та громадськістю;
- залучення всіх працівників, волонтерів, партнерів і бенефіціарів до формування безпечного середовища, заснованого на взаємоповазі та турботі;
- інтеграція принципів безпеки в усі напрями діяльності організації: освітні, психологічні, соціальні, рекреаційні та гуманітарні проекти;
- превентивний підхід - постійне навчання персоналу, підвищення обізнаності дітей та дорослих про права дитини, механізми захисту та правила безпеки.

6. ЗАПОБІГАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ СЕКСУАЛЬНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА ЗЛОВЖИВАНЬ (PSEA)

6.1. Загальний підхід до управління ризиками

Благодійної організації «Міжнародний благодійний фонд "Українська душа"» впроваджує системний підхід до запобігання SEA, який охоплює **всі етапи проєктного циклу**: планування, реалізацію, моніторинг та оцінку.

Оцінка ризиків PSEA є обов'язковою:

- перед початком кожного нового проєкту;
- у разі зміни контексту безпеки;
- при роботі з особливо вразливими групами, зокрема цивільними особами, звільненими з полону.

6.2. Оцінка ризиків PSEA

Для кожного проєкту проводиться оцінка ризиків, яка включає:

- характеристику цільових груп (вік, стать, вразливість, досвід полону);
- проведення навчань і тренінгів для всіх працівників і волонтерів щодо виявлення, реагування та запобігання насильству;
- забезпечення прозорих механізмів подання скарг, зручних і зрозумілих для всіх бенефіціарів;
- аналіз точок контакту з бенефіціарами (реєстрація, консультації, виїзна робота, транспорт, онлайн-взаємодія);
- визначення ролей підвищеного ризику (кейс-менеджери, психологи, юристи, мобільні команди);
- ідентифікацію потенційних ризиків SEA;
- визначення превентивних та пом'якшувальних заходів;
- назначення PSEA-фокальної особи.

7. КАДРОВІ ПРОЦЕДУРИ ТА ПЕРЕВІРКА

Благодійна організація «Міжнародний благодійний фонд "Українська душа"» застосовує принцип безпечного найму (**Safe Recruitment**), який є невід'ємною складовою Політики PSEA.

Метою цього принципу є запобігання залученню до діяльності організації осіб, які можуть становити ризик для дітей або бути причетними до випадків насильства, експлуатації чи зловживання владою.

Під час залучення до роботи, волонтерської чи партнерської діяльності осіб, які матимуть контакт із дітьми, організація забезпечує:

- Перевірку доброчесності та репутації кандидатів, у тому числі через аналіз рекомендацій, вкритих джерел, досвіду попередньої діяльності, за можливості - перевірку судимості чи фактів дисциплінарних порушень.

- Обов'язкове ознайомлення з Політиками та іншими внутрішніми документами..

- Підписання Заяви про дотримання принципів, якою кандидат підтверджує, що не був залучений до будь-яких форм насильства чи експлуатації дітей та дорослих, а також зобов'язується дотримуватись етичних стандартів організації.

- Проходження вступного навчання (інструктажу) щодо запобігання та реагування на випадки насильства, експлуатації або недбального поводження.

- Моніторинг поведінки та виконання обов'язків новопризначених працівників або волонтерів протягом випробувального чи ознайомчого періоду.

Виконання вимог безпечного найму є обов'язковим для всіх осіб, які працюють або взаємодіють з бенефіціарами в межах діяльності фонду.

Особа, яка відмовляється від проходження навчання, підписання необхідних документів або порушує етичні вимоги, не може бути залучена до роботи з дітьми.

8. КОДЕКС ПОВЕДІНКИ

Кодекс поведінки Благодійної організації «Міжнародного благодійного фонду "Українська душа"» визначає основні принципи, норми та стандарти поведінки всіх працівників, волонтерів, консультантів і партнерів організації, які мають прямий або опосередкований контакт з бенефіціарами.

Його мета - забезпечити захист, гідність і безпеку кожної людини, яка бере участь у програмах або заходах організації.

Дотримання Кодексу є обов'язковою умовою участі у діяльності.

Порушення положень Кодексу тягне за собою дисциплінарну, адміністративну або правову відповідальність відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів.

Кожен працівник, волонтер або представник з Благодійної організації «Міжнародного благодійного фонду "Українська душа"» обов'язаний:

- Поважати гідність, права та приватність кожної людини, забезпечувати безпечну, доброзичливу та підтримувальну атмосферу.
- Дотримуватись принципів недискримінації, рівності та інклюзії незалежно від віку, статі, походження, стану здоров'я чи соціального статусу.
- Виявляти уважність до потреб і стану людей, особливо тих, що перебувають у кризових або вразливих ситуаціях.
- Запобігати будь-яким формам насильства, експлуатації, зловживання владою або приниженню з боку себе чи інших осіб. Негайно повідомляти уповноважену особу з PSEA або керівництво організації про підозри чи факти порушень.

Заборонено:

- будь-яка форма сексуальної експлуатації або зловживання;
- обмін допомогою, послуг, ресурсів або впливу на сексуальні дії;
- сексуальні або романтичні стосунки з бенефіціарами;
- сексуальні дії з дітьми;
- оплата сексуальних послуг у контексті діяльності організації;
- сексуальні домагання, приниження, сексуалізовані коментарі;
- використання службового становища для сексуальної вигоди.

Дозволено та заохочується:

- Підтримувати доброзичливу, але професійну комунікацію.
- Сприяти розвитку довіри, відкритості та взаємоповаги.
- Дбати про емоційний комфорт і почуття безпеки під час участі у заходах.
- Виявляти чутливість до індивідуальних особливостей, поважати її кордони та право на власну думку.

Комунікація та взаємодія

● Усі працівники, волонтери та партнери Благодійної організації «Міжнародного благодійного фонду "Українська душа"», повинні дотримуватись принципів:

- «Не нашкодь» (Do No Harm) - жодна дія чи рішення не повинні створювати ризик.

- Конфіденційності - інформація не розголошується стороннім особам без необхідності.

- Прозорості взаємодії - усі контакти з бенефіціарами мають бути відкритими, контрольованими та зрозумілими для всіх сторін.

9. НАВЧАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ОБІЗНАНОСТІ

Усі працівники, волонтери та інші залучені особи зобов'язані проходити навчання з питань PSEA при початку співпраці та на регулярній основі.

Навчання включає:

- визначення SEA та приклади забороненої поведінки;
- механізми повідомлення;
- підхід, орієнтований на постраждалу особу;
- обов'язки персоналу щодо повідомлення.

Факт проходження навчання підтверджується відповідними записами та зберігається у внутрішній документації.

Превентивні заходи

Залежно від ідентифікованих ризиків організація впроваджує такі заходи:

- чіткі та прозорі критерії доступу до допомоги;
- заборона індивідуальних поїздок з бенефіціарами без погодження;
- правило подвійної присутності під час роботи з дітьми та уразливими особами;
- проведення консультацій у приміщеннях, що забезпечують безпеку та видимість;
- використання офіційних каналів комунікації;
- інформування бенефіціарів про їхні права та механізми подання скарг.

10. PSEA-ФОКАЛЬНА ОСОБА

PSEA-фокальна особа є відповідальною за:

- прийом повідомлень про підозри або випадки SEA;
- забезпечення конфіденційності та безпеки інформації;
- проведення первинної оцінки ризиків;
- організацію перенаправлення постраждалих осіб;
- координацію розслідувань або залучення зовнішніх фахівців;
- ведення реєстру випадків SEA;
- підготовку узагальнених внутрішніх звітів.

11. МЕХАНІЗМИ ПОВІДОМЛЕННЯ

11.1. Право на подання повідомлення

Подати повідомлення про підозру або факт сексуальної експлуатації чи зловживання може будь-яка особа, зокрема бенефіціари програм, члени їхніх родин, працівники, волонтери, підрядники, партнери, а також треті особи, яким стало відомо про можливе порушення. Подання повідомлення не потребує надання доказів і може ґрунтуватися на обґрунтованій підозрі.

11.2. Доступні канали повідомлення

Благодійна організація «Міжнародний благодійний фонд “Українська душа”» забезпечує наявність кількох безпечних і доступних каналів повідомлення, зокрема:

- безпосереднє звернення до PSEA-фокальної особи;
- анонімне повідомлення через визначений канал (онлайн-форма або скринька довіри);
- звернення до керівництва організації з обов'язковою передачею інформації PSEA-фокальній особі;
- звернення через партнерські або міжвідомчі механізми, якщо такі застосовуються в межах проєкту.

Інформація про канали повідомлення доводиться до відома бенефіціарів та персоналу у доступній формі.

11.3. Строки повідомлення

Працівники, волонтери та інші залучені особи зобов'язані повідомляти про підозру або факт SEA негайно, але не пізніше 24 годин з моменту отримання інформації. Для бенефіціарів та третіх осіб строки подання повідомлення не обмежуються.

11.4. Процедура прийому повідомлення

Під час прийому повідомлення забороняється:

- ставити навідні або оцінювальні запитання;
- вимагати детального опису подій;
- здійснювати будь-які дії без згоди постраждалої особи, за винятком випадків загрози життю або безпеці.

Фіксується мінімально необхідна інформація для оцінки ризиків та подальшого реагування.

11.5. Реєстрація повідомлень

Усі повідомлення реєструються PSEA-фокальною особою у спеціальному реєстрі з дотриманням принципів конфіденційності та обмеженого доступу.

11.6. Канали подання повідомлення

Організація гарантує можливість подати повідомлення у зручний і безпечний спосіб, з дотриманням конфіденційності та прав заявника:

• Особисто - до Уповноваженого з питань захисту «Міжнародний благодійний фонд “Українська душа”» ;

• Електронно поштою - на спеціальну адресу для конфіденційних повідомлень: ukr.dusha.buh@gmail.com

• Офіційні сторінки в соціальних мережах:

Facebook - <https://www.facebook.com/gostinnahata/>

Instagram - http://www.instagram.com/hospitable_hut

- Через “Скриньку довіри”, розміщену у приміщенні офісу «Міжнародного благодійного фонду “Українська душа”»;

- Телефоном +380682546669 визначений для прийому повідомлень про ризики чи інциденти.

Дитина має право звертатися безпосередньо або через довірену особу. Працівники зобов'язані допомогти дитині скласти повідомлення у зрозумілій та доступній формі.

Вимоги до повідомлення / скарги

Повідомлення може бути усним або письмовим. Якщо інформація подається усно, Уповноважений з гитань захисту дітей складає короткий протокол розмови, який за можливості підписується заявником.

12. ПЕРЕНАПРАВЛЕННЯ ТА НАДАННЯ ПІДТРИМКИ ПОСТРАЖДАЛИМ

12.1. Система перенаправлення

Благодійна організація «Міжнародний благодійний фонд “Українська душа”» забезпечує функціонування системи перенаправлення постраждалих осіб до відповідних сервісів з урахуванням їхніх потреб та рішень.

12.2. Види підтримки

За згодою постраждалої особи можуть бути надані або організовані такі види допомоги:

- психологічна та психосоціальна підтримка;
- юридичні консультації та правовий супровід;
- перенаправлення до спеціалізованих сервісів або державних органів.

12.3 Документування перенаправлення

Факт перенаправлення та наданої підтримки фіксується у відповідній формі з дотриманням принципів конфіденційності.

13. РОЗГЛЯД ПОВІДОМЛЕНЬ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ

13.1. Загальні положення

Усі повідомлення про можливі випадки сексуальної експлуатації та зловживань підлягають обов'язковому розгляду. Реагування та розслідування здійснюються неупереджено, своєчасно та з дотриманням принципів конфіденційності й безпеки постраждалих осіб.

13.2. Первинна оцінка повідомлення

Після отримання повідомлення PSEA-фокальна особа проводить первинну оцінку, яка включає:

- визначення наявності негайних ризиків для безпеки;
- оцінку потреб у терміновому перенаправленні постраждалої особи;
- визначення подальшого шляху розгляду повідомлення.

Первинна оцінка здійснюється у найкоротші строки, але не пізніше 48 годин з моменту отримання інформації.

13.3. Прийняття рішення щодо розслідування

За результатами первинної оцінки приймається рішення про:

- проведення внутрішнього адміністративного розгляду;
- ініціювання внутрішнього розслідування;
- залучення зовнішніх незалежних фахівців;
- повідомлення компетентних органів відповідно до вимог законодавства.

13.4. Проведення розслідування

Розслідування проводиться уповноваженими особами, які не мають конфлікту інтересів. У процесі розслідування:

- застосовується принцип «не зашкодь»;
- мінімізується повторна травматизація;
- забезпечується гендерно чутливий підхід;
- фіксуються лише необхідні факти та докази.

13.5. Строки розслідування

Розслідування, як правило, завершується протягом 30 календарних днів. У разі необхідності строк може бути подовжено з належним обґрунтуванням.

14. КОРИГУВАЛЬНІ ЗАХОДИ

Окрім дисциплінарних санкцій організація може впроваджувати коригувальні заходи, зокрема:

- перегляд процедур та проєктних підходів;
- додаткове навчання персоналу;
- посилення контролю у зонах підвищеного ризику.

15. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ ТА ЗАХИСТ ДАНИХ

15.1 Принципи захисту інформації

Уся інформація, пов'язана з повідомленнями та розслідуваннями SEA, обробляється з дотриманням принципів конфіденційності, мінімізації даних та обмеженого доступу.

15.2. Зберігання інформації

Документація зберігається окремо від загального документообігу, у захищеному вигляді, з доступом лише для уповноважених осіб.

15.3. Публічна звітність

Публічна або донорська звітність здійснюється виключно в узагальненому вигляді без розкриття персональних даних.

15.3. Документування навчання

Факт проходження навчання підтверджується відповідними записами та зберігається у внутрішній документації.

16. МОНІТОРИНГ, ЗВІТНІСТЬ ТА ПЕРЕГЛЯД ПОЛІТИКИ

16.1. Моніторинг виконання

Благодійна організація «Міжнародний благодійний фонд "Українська душа"» здійснює регулярний моніторинг виконання цієї Політики, зокрема через аналіз звернень, навчань та впроваджених заходів.

16.2. Внутрішня звітність

PSEA-фокальна особа готує узагальнені внутрішні звіти для керівництва без розкриття персональних даних.

16.3. Перегляд Політики

Політика переглядається не рідше одного разу на два роки або раніше у разі змін законодавства, donorських вимог чи виявлення системних ризиків.

17. ЗАТВЕРДЖЕННЯ

17.1. Положення набірає чинності з моменту його підписання керівником Організації.